

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การจัดการมัคคุเทศก์โดยชุมชนบนพื้นที่สูง ตำบลทุ่งสมอ อำเภอเขาค้อ จังหวัด เพชรบูรณ์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการแบบมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาบริบทและ ศักยภาพในการจัดการมัคคุเทศก์ท้องถิ่น โดยชุมชนตำบลทุ่งสมอ 2) เพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการ มัคคุเทศก์ท้องถิ่นโดยชุมชนตำบลทุ่งสมอ กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 44 คน ได้แก่ ประชาชนใน หมู่บ้านทุ่งสมอ และหมู่บ้านนายาว หมู่ที่ 1, 2, 7, 11 จำนวน 10 คน นักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งสมอ และนักเรียนโรงเรียนบ้าน นายาวจำนวน 30 คน และครู เก็บข้อมูลจากเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึก เนื้อหา วิเคราะห์ ข้อมูลเชิงเนื้อหา ได้ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า ตำบลทุ่งสมอมีศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย และการท่องเที่ยวเชิง สุขภาพ สามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวได้ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงธรรมชาติ ได้แก่ (1) ลานบินและผาวัวหลง (2) ลานหินปุมหรือชาวบ้านเรียกกันว่าชานาหินร้อง (3) ถ้ำค้างคาว (ชาวบ้าน เรียกว่าถ้ำซ็อกสอยหรือถ้ำพระธาตุคงค์) (4) ถ้ำป่าขนาบและน้ำตกป่าขนาบ (5) ลานไหแตก (6) จุดชมวิวแปลง ปลูกป่า ปตท PT22 (7) กังหันลม (8) เนินต้นสน (9) จุดชมดาวบนดิน มัคคุเทศก์สามารถพานักท่องเที่ยว เที่ยวได้ตั้งแต่ 7.00 น. 18.00 น.

สำหรับการจัดการมัคคุเทศก์ของตำบลทุ่งสมอ ได้มีองค์การบริหารส่วนตำบลให้บริการข้อมูลแหล่ง ท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวโดยทางเดินที่ ตรีมถนนแคมป์สน -นางิ้ว และนักท่องเที่ยวบางคนก็สอบถามแม่ค้า พ่อค้าหรือตำรวจในพื้นที่ จึง เห็นได้ว่าชุมชนยังไม่มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้คำแนะนำและพานักท่องเที่ยว ไป เที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นแต่อย่างใด

จากการวิจัยครั้งนี้ชุมชนได้กำหนดรูปแบบการจัดการมัคคุเทศก์ท้องถิ่นโดยชุมชนบนพื้นที่สูงขึ้น

ระยะที่ 1 รูปแบบประกอบด้วย แผนการพัฒนาการจัดการมัคคุเทศก์ท้องถิ่นโดยชุมชนบนพื้นที่สูง และจัดตั้งชมรมมัคคุเทศก์ สำหรับ แผนการพัฒนาการจัดการมัคคุเทศก์ ได้แก่ (1) ประชุมทบทวน รูปแบบการจัดการมัคคุเทศก์ท้องถิ่น (2) การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ (3) ฝึกอบรมเรื่องการจัดการ มัคคุเทศก์ (4) ศึกษาสถานที่หมู่บ้านบุไทร จังหวัดนครนายก ตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสาคร และตลาด โบราณ จังหวัดสมุทรปราการ (5) ประชุมสรุปกำหนดรูปแบบการจัดการมัคคุเทศก์ท้องถิ่น (6) จัดทำคู่มือ การเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น และ (7) ลงฝึกปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น

ระยะที่ 2 ชุมชนและโรงเรียนได้ร่วมกันพัฒนารูปแบบการจัดการมัคคุเทศก์ท้องถิ่นโดยชุมชนบน พื้นที่สูง โดยให้เป็นกิจกรรมหนึ่งของกลุ่มวิสาหกิจโฮมสเตย์ตำบลทุ่งสมอ แบ่งมัคคุเทศก์เป็น 2 กลุ่ม คือ มัคคุเทศก์นำทาง ได้แก่ ประชาชนที่มีรถวีโก้ จำนวน 10 คน และกลุ่มที่ 2 คือกลุ่มยุวมัคคุเทศก์ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งสมอ จำนวน 18 คน แต่ละกลุ่มมีบทบาทหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มมัคคุเทศก์นำทาง ทำหน้าที่พานักท่องเที่ยวไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ตามเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กำหนดไว้

2. กลุ่มยุวมัคคุเทศก์ ทำหน้าที่ในการนำพาและให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว โดยอยู่ประจำจุด คือ ที่เขาค้อทะเลภู ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จุดเสียดงปืนแตก และสวนสมุนไพรมที่บ้านนายแจ่ม จันทรเจียน ศาลปู่ศาลย่า วัดทุ่งสมอ วัดนายาว วัดโคกแปดก และพระธาตุกาญจน ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้และร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับ (1) พิธีกรรมลงย่าลงนาย (2) การทำบุญลาน (3) การไหว้เจ้าแม่กวนอิมที่วัดทุ่งสมอ (4) การสักการะไหว้พระธาตุกาญจน (5) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง (6) เขาค้อทะเลภู (7) สวนสมุนไพรมบ้านประธานกลุ่มวิสาหกิจโฮมสเตย์ตำบลทุ่งสมอ และ (8) จุดเสียดงปืนแตก

Abstract

The research title is Local Guide Management by Community on Highland Khao Kho District, Phetchabun Province . This is qualitative research using participatory methods. The purpose is (1) to study the context and capacity to manage local guide by Tung Samor community. (2) to study and develop a model to guide local management. The sample were 44 people in Tung Samor village and 10 people of NaYao village Moo 1,2,7,11. The student of Ban Thung Samor school and the student of Ban Na Yao school and teacher. Collect the data from document observation, interview, record, and data analysis.

The result found that Tung Samor Sub-district has potential on eco-tourism, agro-tourism, tourism history, nature tourism adventure tourism medical tourism that can arrange activities to a tourist. The place of eco- tourism such as (1) Lan Bin and Pha Wua Long (2) Lan Hin Pum or Cha Na Hin Rong (3) Bat cave (Sok Soi cave or Pha Thu Dong cave) (4) Pa Kanap Num cave and Pa Kanap Num waterfall (5) Lan Hai Teak (6) Forest plantation view PT 22 (7) Wind Turbine (8) Pine Hill (9) Dao Bon Din viewpoint (star view on the ground) that the guide can take the tourist to see from 7.00AM. – 6.00PM.

Management guide for Sub-District organization has the tourist information service at Camp Son-Na Ngua Road. Some tourist asks the direction from police or people in the village. Is of the view that the community does not have a local guide provides advice and take visitors to see the local attractions in any way.

From this research, this is the pattern of management by local guide.

Period 1 the pattern consists of local development plans guide management and establish a local guide club. For the local development plan such as (1) to review meeting management model for local tour guides. (2) to survey of tourism in the area. (3) to training management guide. (4) to study visit in Bu Sai village Nakornnayok Province, Amphawa Floting Market Samutsakhon Province, Old market SamutPrakan Province, (5) to meeting summary of the management model for local tour guides (6) to prepare of a local guide manual and (7) to practice as a local guide.

Period 2 community and school working together to develop a management model for guiding the highland community. By the activities of the enterprise homestay, Tambol Thung Samor. Guide divided in to 2 groups: Navigation guide such as 19 people who have E-kong (typical local vehical) and group 2 is the youth guide such as 18 students of Ban Thung Samor group has the following duties,

1. The duties of Navigation guide is take tourists to visit attractions in the

area and educate them along the natural attractions and eco-tourism specific.

2. The duties of youth guide is to lead and educate tourists. The point is that Khao Kho Thalepoo, Sufficiency economy learning center, Siang Puan Teak point and Herb garden at Mr.Chalam Jankhian's house, San Pu San Ya, Tung Samor temple, Na Yao temple, Kok Plak temple, Pha that Kanjana which travelers will gain knowledge and join activities of (1)Long Ya Long Nai ceremony (2)Tam Boon lan (3)Respect Guan Yin at TungSamor temple 4) Kanchana Sacrifice (5) Efficiency economy center (6) Khor Kor Thale Phoo (7) Herb garden at the president of home stay enterprise of Tambol Tung Samor.and 8) Siang Puan Tak point.

